Cuntas Leithreasa 2022

Vóta 42

Forbairt Tuaithe agus Pobail

Réamhrá

Mar Oifigeach Cuntasaíochta do Vóta 42, ceanglaítear orm gach bliain an cuntas leithreasa don Vóta a ullmhú agus an cuntas a chur faoi bhráid an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste lena iniúchadh.

De réir an cheanglais sin, tá an cuntas a ghabhann leis seo ullmhaithe agam ar an tsuim a caitheadh sa bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2022 le haghaidh thuarastail agus chostais Oifig an Aire Forbartha Tuaithe agus Pobail, lena n-áirítear seirbhísí áirithe atá faoi riar na hOifige sin agus chun deontais a íoc.

Cuirtear an toradh maidir le caiteachas i gcomparáid leis na suimeanna arna ndeonú ag Dáil Éireann faoin Acht Leithreasa, 2022, lena n-áirítear an tsuim a d'fhéadfaí a úsáid mar leithreasaí-i-gcabhair ar mhaithe le caiteachas don bhliain.

Tá barrachas €4.233 milliún faoi dhliteanas lena ghéilleadh don Státchiste.

Tá an Ráiteas faoi Pholasaithe agus faoi Phrionsabail Chuntasaíochta agus nótaí 1 go 6 mar chuid den chuntas.

Ráiteas faoi Pholasaithe agus faoi Phrionsabail Chuntasaíochta

Cuireadh na polasaithe cuntasaíochta caighdeánacha agus na prionsabail chaighdeánacha le haghaidh cuntais leithreasa a tháirgeadh, mar atá leagtha amach ag an Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe i gciorclán 22 de 2022*,* i bhfeidhm agus an cuntas á ullmhú, cé is moite de na nithe seo a leanas.

Íocaíochtaí le Pobal

Déantar cistí a réamhíoc Pobal maidir le cláir áirithe a sheachadadh ar bhonn gníomhaireachta. Gearradh an tsuim iomlán a íocadh le Pobal sa bhliain i gcoinne na bhfo-mhírcheann ábhartha sa bhliain (féach nóta 6.3).

Ráiteas faoi Rialú Inmheánach Airgeadais

Freagracht as córas rialaithe inmheánaigh airgeadais

Mar Oifigeach Cuntasaíochta, admhaím an fhreagracht atá orm as a chinntiú go bhfuil córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh airgeadais á chothabháil agus á fheidhmiú ag an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail.

Déantar an fhreagracht sin a chleachtadh i gcomhthéacs na n-acmhainní atá ar fáil dom agus i gcomhthéacs mo chuid dualgas eile mar Ard-Rúnaí. Chomh maith leis sin, ní féidir le haon chóras rialaithe inmheánaigh airgeadais ach dearbhú réasúnach seachas dearbhú iomlán a thabhairt go gcosnaítear sócmhainní, go ndéantar idirbhearta a údarú agus a thaifeadadh go cuí agus go seachnaítear earráidí nó neamhrialtachtaí ábhartha nó go dtabharfaí faoi deara iad go tráthúil. Is próiseas leanúnach é an córas rialaithe inmheánaigh airgeadais a chothabháil agus bíonn an córas agus a éifeachtúlacht faoi athbhreithniú leanúnach.

Seirbhísí comhroinnte

Is é an Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte (Vóta 18) a chuireann feidhmeanna párolla agus acmhainní daonna ar fáil ar bhonn seirbhísí comhroinnte.

Chomhlíon mé mo chuid freagrachtaí maidir leis na ceanglais sa chomhaontú bainistíochta seirbhísí idir an Roinn seo agus an Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte i ndáil le seirbhísí comhroinnte acmhainní daonna agus párolla a sholáthar.

Bím ag brath ar litir dearbhaithe ón Oifigeach Cuntasaíochta do Vóta na hOifige Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte á rá go bhfeidhmítear na rialuithe cuí i ndáil le seirbhísí comhroinnte acmhainní daonna agus párolla a sholáthar don Roinn seo.

Is é Ionad Seirbhísí Comhroinnte Airgeadais na Roinne Dlí agus Cirt (Vóta 24) a sholáthraíonn na seirbhísí comhroinnte airgeadais. Chomhlíon mé mo chuid freagrachtaí maidir leis na ceanglais sa chomhaontú bainistíochta seirbhísí idir an Roinn seo agus Ionad Seirbhísí Comhroinnte Airgeadais na Roinne Dlí agus Cirt.

Bím ag brath ar litir dearbhaithe ón Oifigeach Cuntasaíochta don Vóta Dlí agus Cirt á rá go bhfeidhmítear na rialuithe iomchuí i ndáil le seirbhísí comhroinnte a sholáthar don Roinn seo.

Timpeallacht rialaithe airgeadais

Deimhním go bhfuil timpeallacht rialaithe i bhfeidhm a bhfuil na gnéithe seo a leanas mar chuid di.

- Sannadh freagrachtaí airgeadais ar leibhéal an lucht bainistíochta agus sannadh an chuntasacht chomhfhreagrach.
- Bunaíodh socruithe tuairiscithe ar gach leibhéal ar ar sannadh freagracht as bainistíocht airgeadais.
- Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun teipeanna suntasacha rialaithe a thuairisciú agus chun a chinntiú go ndéanfar gníomhaíocht cheartaitheach chuí.
- Tá Coiste Iniúchóireachta ann chun comhairle a chur ormsa le linn dom mo chuid freagrachtaí as an gcóras rialaithe inmheánaigh airgeadais a chomhlíonadh.
- Tá córais i bhfeidhm chun sócmhainní na Roinne a chosaint.

Rialuithe riaracháin agus tuairisciú bainistíochta

Deimhním go bhfuil creat um nósanna imeachta riaracháin agus tuairisciú bainistíochta rialta i bhfeidhm, lena n-áirítear scaradh dualgas agus córas tarmligin agus cuntasachta agus go háirithe:

- go bhfuil córas cuí buiséadaithe ann ag a bhfuil buiséad bliantúil a gcoinníonn an lucht ardbhainistíochta faoi athbhreithniú é
- go ndéanann an lucht ardbhainistíochta athbhreithnithe rialta ar thuarascálacha airgeadais tréimhsiúla agus bliantúla ina léirítear feidhmíocht airgeadais in aghaidh réamhaisnéisí
- go bhfuil córas bainistíochta riosca i bhfeidhm laistigh den Roinn
- go bhfuil freagracht tharmligthe ar Oifig Phríomh-Oifigeach Faisnéise an Rialtais (OGCIO) as slándáil TFC a chinntiú faoi mheabhráin tuisceana
- go bhfuil treoirlínte cuí rialaithe infheistíochta caipitil i bhfeidhm.

Iniúchóireacht inmheánach agus an Coiste Iniúchóireachta

Deimhním go bhfuil ag an Roinn feidhm iniúchóireachta inmheánaí a bhfuil pearsanra atá oilte go cuí ina bun agus a fheidhmíonn de réir cairt scríofa. Déanann anailís ar na rioscaí airgeadais sin atá os comhair na Roinne eolas dá cuid oibre agus tá a pleananna bliantúla iniúchóireachta inmheánaí, atá faofa agam féin, bunaithe ar an anailís sin. Féachtar leis na pleananna sin leis na príomhrialuithe a chlúdach ar bhonn atrátha thar thréimhse réasúnach. Mar chuid den fhorbairt leanúnach ar an bhfeidhm iniúchóireachta inmheánaí, déanfaidh mise agus an Coiste Iniúchóireachta athbhreithniú tréimhsiúil uirthi. Tá nósanna imeachta curtha i bhfeidhm agam lena chinntiú go ndéanfar obair leantach de bhun thuarascálacha na feidhme iniúchóireachta inmheánaí.

Soláthar

Deimhním go gcinntíonn an Roinn go bhfuil díriú cuí ann ar an dea-chleachtas maidir le ceannach agus go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm lena chinntiú go gcomhlíontar na treoirlínte ábhartha ar fad.

Tá mionsonraí curtha ar fáil ag an Roinn maidir le dhá chonradh neamhiomaíocha sa tuairisceán bliantúil i leith chiorclán 40/2002 don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus don Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe.

Neamhchomhlíonadh rialacha soláthair

Chomhlíon an Roinn na treoirlínte seachas i gcás conradh amháin (de bhreis ar €25,000) arb ionann é agus €215,477 san iomlán (gan CBL a áireamh). Bhain an conradh sin le haersheirbhís chuig Oileáin Árann don tréimhse ón 1 Aibreán 2022 go dtí an 6 Meitheamh 2022 dar luach €215,477 (gan CBL a áireamh). Bhí gá leis an síneadh sin chun go bhféadfaí leanúint de sheirbhísí bunriachtanacha iompair a sholáthar agus conradh nua maidir le hoibleagáid seirbhíse poiblí fadtéarmach á chur i bhfeidhm. Fógraíodh doiciméid tairisceana do na seirbhísí sin ar e-tenders i mí Feabhra 2022. Tar éis próiseas iomaíoch, bronnadh an conradh an 7 Meitheamh 2022. Cuireadh an conradh ar áireamh sa tuairisceán bliantúil 40/2002 dá dtagraítear thuas.

Is é beartas na Roinne seo leas a bhaint as gach creat atá ar fáil go lárnach a luaithe is a chuirtear i bhfeidhm iad agus teagmháil a dhéanamh leis an Oifig um Sholáthar Rialtais maidir le riachtanais níos mionsonraí. Tá rialuithe i bhfeidhm fós chun comhlíonadh a chinntiú sa réimse sin.

Creat riosca agus rialaithe

Chuir an Roinn córas bainistíochta riosca i bhfeidhm lena ndéantar sainaithint agus tuairisciú ar na príomhrioscaí agus na gníomhartha bainistíochta atá á nglacadh chun dul i ngleic leis na rioscaí sin agus chun iad a mhaolú a mhéid agus is féidir.

Tá clár rioscaí i bhfeidhm lena sainaithnítear na príomhrioscaí atá os comhair na Roinne agus rinneadh iad a shainaithint, a mheas agus a ghrádú de réir a dtábhachta. Mionsonraítear sa chlár rioscaí chomh maith na rialuithe agus na gníomhartha a theastaíonn chun rioscaí a mhaolú agus déantar freagracht i ndáil le feidhmiú rialuithe a shannadh do bhaill foirne shonracha.

Tá Coiste Riosca i bhfeidhm chomh maith chun formhaoirseacht a dhéanamh ar an gcóras bainistíochta riosca agus ar a chur i bhfeidhm. Tá comhaltaí uile an Bhoird Bainistíochta ar an gCoiste agus tagann an coiste le chéile go ráithiúil. Déantar an clár rioscaí a athbhreithniú agus a thabhairt cothrom le dáta ag gach cruinniú ráithiúil.

Baintear leas as torthaí na measúnachtaí sin chun acmhainní a phleanáil agus a leithroinnt chun a chinntiú go ndéantar rioscaí a bhainistiú de réir leibhéal inghlactha.

Monatóireacht agus athbhreithniú leanúnach

Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe agus déantar easnaimh rialaithe a chur in iúl dóibh siúd atá freagrach as gníomhaíocht cheartaitheach a dhéanamh agus don lucht bainistíochta agus don Bhord Bainistíochta, nuair is ábhartha, ar bhealach tráthúil. Deimhním gur sainaithníodh príomhrioscaí agus na rialuithe gaolmhara agus gur cuireadh próisis i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmiú na bpríomhrialuithe sin agus aon easnaimh a shainaithnítear a thuairisciú.

Athbhreithniú ar éifeachtacht

Deimhním go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm ag an Roinn chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a nósanna imeachta bainistíochta riosca agus rialaithe. Tá monatóireacht agus athbhreithniú na Roinne ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais bunaithe ar obair na n-iniúchóirí seachtracha agus inmheánacha agus an lucht ardbhainistíochta laistigh den Roinn atá freagrach as an gcreat rialaithe inmheánaigh airgeadais a fhorbairt agus a choinneáil.

Saincheisteanna rialaithe inmheánaigh airgeadais

Níor sainaithníodh aon laigí sa rialú inmheánach airgeadais i ndáil le 2022 a raibh caillteanas ábhartha mar thoradh orthu nó a bhféadfadh caillteanas ábhartha a bheith mar thoradh orthu. Sainaithníodh i gCuntas Leithreasa 2021 saincheisteanna maidir le héilimh a rinne Comhairle Contae Mhaigh Eo faoin Scéim um Bonneagar Caitheamh Aimsire Lasmuigh d'oibreacha nach bhfuil curtha i gcrích go fóill. Chuir Comhairle Contae Mhaigh Eo €1.253 milliún ar ais chuig an Roinn in 2022 tar éis deireadh a chur le roinnt comhaontuithe maoinithe in 2021 (dar luach €1.092 milliún), agus forchur smachtbhanna €161,000 freisin in 2021. Le linn 2022, lean an Roinn lena cuid oibre le Comhairle Contae Mhaigh Eo lena chinntiú go bhfuil socruithe rialachais comhaontaithe i bhfeidhm agus á gcur i bhfeidhm go hiomlán. Rinne Aonad Seirbhísí Cigireachta na Roinne iniúchadh ar gach éileamh ar thionscadail Scéimeanna Tuaithe Chomhairle Contae Mhaigh Eo sula ndearnadh íocaíochtaí. Chomh maith leis sin, bhuail oifigigh shinsearacha ón Roinn le hoifigigh i gComhairle Contae Mhaigh Eo ar bhonn míosúil lena chinntiú go bhfuil na socruithe comhaontaithe á gcur i bhfeidhm.

Saincheisteanna rialaithe Covid-19

Rinneadh measúnuithe ar thionchar Covid-19 agus seo a leanas na torthaí. Chuir an Roinn próisis láidre i bhfeidhm i dtús na paindéime chun próiseáil leantach íocaíochtaí agus éifeachtacht leantach na rialuithe i dtimpeallacht cianoibre a chinntiú. Forbraíodh na próisis agus na rialuithe sin i gcomhar le hIonad Seirbhísí Comhroinnte Airgeadais na Roinne Dlí agus Cirt. Tá na próisis seo leabaithe go maith laistigh den eagraíocht anois. Tá siad anois ina ngnáthnós imeachta oibriúcháin agus fanfaidh siad i bhfeidhm i gcomhthéacs na cianoibre a bheith mar chuid de chur chuige oibre cumaisc.

Mary Hurley
Oifigeach Cuntasaíochta
An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail

22 Márta 2023

Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Tuarascáil le cur faoi bhráid Thithe an Oireachtais

Vóta 42 Forbairt Tuaithe agus Pobail

Tuairim faoin gcuntas leithreasa

Tá iniúchadh déanta agam ar an gcuntas leithreasa do Vóta 42 Forbairt Tuaithe agus Pobail don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2022 faoi alt 3 d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú) 1993.

I mo thuairimse,

- léirítear go cuí sa chuntas leithreasa na fáltais agus an caiteachas a bhain le Vóta 42 Forbairt Tuaithe agus Pobail don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2022
- ullmhaíodh an cuntas leithreasa san fhoirm a d'ordaigh an tAire Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe.

Bonn faoin tuairim

Rinne mé m'iniúchadh ar an gcuntas leithreasa de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúchóireacht arna fhógairt ag an Eagraíocht Idirnáisiúnta Uasfhoras Iniúchóireachta. Tá cur síos déanta ar na freagrachtaí atá orm faoi na caighdeáin sin san aguisín leis an tuarascáil seo. Níl baint ná páirt agam le Forbairt Tuaithe agus Pobail agus tá na freagrachtaí eitice eile atá orm de réir na gcaighdeán comhlíonta agam.

Creidim gur leor agus gur cuí an fhianaise iniúchta a fuair mé le bonn a chur faoi mo thuairim.

Tuarascáil ar an ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais, agus ar nithe eile

Chuir an tOifigeach Cuntasaíochta ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais i láthair i dteannta an chuntais leithreasa. Tá cur síos déanta ar na freagrachtaí atá orm le tuairisciú ar an bhfaisnéis atá sa ráiteas, agus ar nithe eile a dtuairiscím orthu de réir eisceachta san aguisín leis an tuarascáil seo.

Níl aon rud le tuairisciú agam ina leith sin.

Seamus MacCárthaigh
Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

3 Lúnasa 2023

Aguisín leis an tuarascáil

Freagrachtaí an Oifigigh Cuntasaíochta

Tá an tOifigeach Cuntasaíochta freagrach as na nithe seo a leanas:

- an cuntas leithreasa a ullmhú de réir alt 22 den Exchequer and Audit Departments Act 1866
- a chinntiú go gcomhlíonann an cuntas leithreasa ceanglais na *Nósanna Imeachta Airgeadais Phoiblí* ón Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe agus ordacháin eile ón Aire Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe
- rialtacht na n-idirbheart a chinntiú, agus
- cur chun feidhme a dhéanamh ar cibé rialú inmheánach a chinneann an tOifigeach Cuntasaíochta a bheith riachtanach chun cuntas leithreasa a ullmhú atá saor ó mhíráiteas ábhartha, bíodh calaois nó earráid mar chúis leis.

Freagrachtaí an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Ceanglaítear orm faoi alt 3 den Acht um Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993, an cuntas leithreasa a iniúchadh agus tuairisciú air do Thithe an Oireachtais, á lua cé acu is amhlaidh nó nach amhlaidh, i mo thuairimse, a chuirtear na fáltais agus an caiteachas a bhaineann leis an vóta i láthair go cuí sa chuntas.

Tá sé mar chuspóir agam agus an t-iniúchadh á dhéanamh agam dearbhú réasúnach a fháil ar cé acu atá nó nach tá an cuntas leithreasa saor ó mhíráiteas ábhartha, bíodh calaois nó earráid mar chúis leis. Is ionann dearbhú réasúnach agus leibhéal ard dearbhaithe. Mar sin féin, ní deimhniú é gur i ngach cás ina bhfuil sé ann a aimseofar míráiteas ábhartha le linn iniúchadh a dhéantar de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúchóireacht. Is féidir le míráitis teacht as calaois nó earráid agus meastar iad a bheith ábhartha más amhlaidh ina n-aonar nó mar chomhiomlán a d’fhéadfaí a bheith ag súil leis le réasún go rachadh siad i bhfeidhm ar chinntí eacnamaíocha a dhéanann úsáideoirí ar bhonn an chuntais leithreasa.

Mar chuid d’iniúchadh a dhéantar de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúchóireacht, úsáidim breithiúnas gairmiúil agus coinním sceipteachas gairmiúil ar bun ar fud an iniúchta. Le linn déanamh amhlaidh,

- Déanaim sainaithint agus measúnú ar na rioscaí a bhaineann le míráiteas ábhartha sna cuntas leithreasa, bíodh calaois nó earráid mar chúis leis; ceapaim nósanna imeachta iniúchóireachta atá freagrúil do na rioscaí sin agus cuirim i bhfeidhm iad; agus faighim fianaise iniúchta is leor agus is cuí chun bunús a thabhairt do mo thuairim. Is airde an baol nach mbraithfí míráiteas ábhartha de bharr calaoise ná de bharr earráide, toisc go bhféadfadh claonpháirteachas, brionnú, easnamh d’aon ghnó, mífhaisnéis nó sárú ar an rialú inmheánach a bheith i gceist le calaois.
- Gnóthaím tuiscint ar rialú inmheánach atá ábhartha don iniúchadh chun nósanna imeachta iniúchóireachta a cheapadh atá oiriúnach do na cúinsí. Ní dhéanaim amhlaidh, áfach, chun tuairim a thabhairt ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha.
- Déanaim measúnú ar cé acu a comhlíonadh nó nár comhlíonadh forálacha cuntasaíochta na *Nósanna Imeachta Airgeadais Phoiblí* ón Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe.

Déanaim cumarsáid leis an Oifigeach Cuntasaíochta maidir le raon feidhme agus uainiú beartaithe an iniúchta agus le fionnachtana suntasacha an iniúchta, lena n-áirítear aon easnaimh shuntasacha i rialú inmheánach a shainaithním le linn m’iniúchta, i measc ábhair eile.

Tuairiscím trí eisceacht i gcás gurb amhlaidh, i mo thuairimse,

- nach bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe ar fad a theastaigh uaim do m’iniúchadh, nó
- nár leor na taifid chuntasaíochta chun mé a chumasú iniúchadh réidh cuí a dhéanamh ar an gcuntas leithreasa, nó
- nach bhfuil an cuntas leithreasa ag teacht leis na taifid chuntasaíochta.

Tuairisciú ar an ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais

Ní chumhdaíonn mo thuairim ar an gcuntas leithreasa an ráiteas ón Oifigeach Cuntasaíochta faoi rialú inmheánach airgeadais, agus ní chuirim aon chinneadh dearbhaithe in iúl ina leith.

I dtaca leis an iniúchadh ar an gcuntas leithreasa, ceanglaítear orm faoi na Caighdeáin Idirnáisiúnta um Iniúchóireacht an ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais a léamh agus, le linn déanamh amhlaidh, a bhreithniú cé acu is amhlaidh nó nach amhlaidh atá an fhaisnéis atá tugtha laistigh de neamh-chomhsheasmhach go hábhartha leis an gcuntas leithreasa nó le heolas a gnóthaíodh le linn an iniúchta nó atá an chuma uirthi ar shlí eile go ndearnadh míráiteas ábhartha ina leith. Más amhlaidh, bunaithe ar an obair a rinne mé, go gcinnim go ndearnadh míráiteas ábhartha, ceanglaítear orm an fíoras sin a thuairisciú.

Tuairisciú ar ábhair eile

Féachaim le linn an iniúchta le fianaise a fháil ar rialtacht na n-idirbheart airgeadais. Ceanglaítear orm faoi alt 3 den Acht um Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993, tuairisciú i gcás go sainaithním aon chás ábhartha nár caitheadh airgead poiblí do na críocha a bhí beartaithe ann nó nach ndearnadh na hidirbhearta de réir na n-údarás a bhí á rialú ann.

Ceanglaítear orm freisin faoi Acht 1993 tuarascáil a ullmhú gach bliain ar cibé ábhair a eascraíonn as m’iniúchtaí ar na cuntais leithreasa is cuí liom. I gcásanna den sórt sin, tagraítear sna tuarascálacha iniúchóireachta ar na cuntais leithreasa lena mbaineann don chaibidil ábhartha/do na caibidlí ábhartha sa *Tuarascáil ar Chuntais na Seirbhísí Poiblí* uaim, ar tuarascáil bhliantúil í.

Vóta 42 Forbairt Tuaithe agus Pobail

Cuntas Leithreasa 2022

			2022	2021
	Soláthar meastacháin		**Toradh**	**Toradh**
	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Caiteachas an chláir				
A Forbairt Tuaithe agus Gnóthaí Réigiúnacha				
Bunaidh	202,255			
Géilleadh iarchurtha	11,860			
Forlíontach	87			
		214,202	181,384	169,159
B Forbairt Pobail				
Bunaidh	171,687			
Géilleadh iarchurtha	5,000			
Forlíontach	10,063			
		186,750	203,566	171,164
C An tÚdarás Rialála Carthanas		4,606	4,292	4,127
Ollchaiteachas				
Bunaidh	378,548			
Géilleadh iarchurtha	16,860			
Forlíontach	10,150			
		405,558	**389,242**	**344,450**
Lúide				
D **Leithreasaí-i-gcabhair**		**53,250**	**55,667**	**81,580**
Glanchaiteachas				
Bunaidh	325,298			
Géilleadh iarchurtha	16,860			
Forlíontach	10,150			
		352,308	**333,575**	**262,870**

Barrachas

Is ionann an barrachas agus an tsuim a sholáthraítear os cionn na glansuime a caitheadh atá faoi dhliteanas lena ghéilleadh don Státchiste. Faoi Alt 91 den Acht Airgeadais 2004, féadfar na leithreasaí uile nó cuid de na leithreasaí le haghaidh seirbhísí soláthair caipitil nár caitheadh a thabhairt anonn le haghaidh caiteachais sa bhliain dár gcionn. Tugadh €14.5 milliún de leithdháiltí nár caitheadh i ndáil le gnéithe caipitil fho-mhírchinn A.6 Forbairt réigiúnach eacnamaíoch, A.7 Athghiniúint agus forbairt tuaithe, agus B.10 Forbairt na leabharlainne ar aghaidh go 2023 (féach nóta 6.4).

	2022	**2021**
	€	**€**
Barrachas	18,732,854	58,310,228
Géilleadh iarchurtha	(14,500,000)	(16,860,000)
Barrachas le géilleadh	**4,232,854**	**41,450,228**

Mary Hurley
Oifigeach Cuntasaíochta
An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail

22 Márta 2023

Nótaí leis an gCuntas Leithreasa

Nóta 1 Ráiteas faoin gCostas Oibriúcháin 2022

		2022	2021
	€000	€000	€000
Costas an chláir		376,889	333,120
Pá		11,155	10,394
Neamhphá		1,198	936
Ollchaiteachas		**389,242**	**344,450**
Lúide			
Leithreasaí-i-gcabhair		**55,667**	**81,580**
Glanchaiteachas		**333,575**	**262,870**
Athruithe ar shócmhainní caipitil			
Ceannacháin in airgead tirim	(1,388)		
Dímheas	345	(1,043)	342
Athruithe ar ghlansócmhainní reatha			
Méadú ar fhabhruithe deiridh		7,882	12,276
Laghdú ar fhardail		10	(5)
Caiteachas díreach		**340,424**	**275,483**
Caiteachas a tabhaíodh in áit eile			
Glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara (nóta 1.1)		1,916	1,881
Glanchostas an chláir		**342,340**	**277,364**

1.1 Glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara

Tá suim an ghlanchaiteachais ar sheirbhísí gaolmhara comhdhéanta de na suimeanna seo a leanas maidir le Vóta 42 a tabhaíodh in áit eile.

		2022	2021
		€000	€000
Vóta 9	Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim	—	1
Vóta 12	Aoisliúntas agus Liúntais Scoir	194	185
Vóta 13	Oifig na nOibreacha Poiblí	1,107	1,123
Vóta 18	An Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte	23	21
Vóta 24	Dlí agus Ceart	350	341
Vóta 43	Oifig Phríomh-Oifigeach Faisnéise an Rialtais	242	210
		1,916	**1,881**

Nóta 2 Ráiteas faoin Staid Airgeadais amhail an 31 Nollaig 2022

	Nóta	2022	2021
		€000	€000
Sócmhainní caipitil	2.1	11,398	10,355
Sócmhainní reatha			
Banc agus airgead tirim	2.2	15,545	17,864
Fardail	2.3	—	10
Réamhíocaíochtaí	2.4	7,348	21,363
Ioncam fabhraithe	2.5	30,578	24,368
Iarmhéideanna dochair eile	2.6	69	71
Iomlán na sócmhainní reatha		**53,540**	**63,676**
Lúide dliteanais reatha			
Costais fhabhraithe	2.7	139	62
Iarmhéideanna sochair eile	2.8	1,111	1,066
Glanmhaoiniú ón Státchiste	2.9	14,503	16,869
Iomlán na ndliteanas reatha		**15,753**	**17,997**
Glansócmhainní reatha		37,787	45,679
Glansócmhainní		**49,185**	**56,034**
Arna léiriú ag:			
Cuntas maoinithe stáit	2.10	**49,185**	**56,034**

2.1 Sócmhainní caipitil

	Foirgnimh	TF agus trealamh agus oifige	Troscán agus feistis	Iomlán
	€000	€000	€000	€000
Ollsócmhainní				
Costas nó luacháil ag an 1 Eanáir 2022	11,602	1,006	210	12,818
Breiseanna	1,340	48	—	1,388
Costas nó luacháil ag an 31 Nollaig 2022	12,942	1,054	210	14,206
Dímheas carntha				
Iarmhéid tosaigh ag an 1 Eanáir 2022	1,560	838	65	2,463
Dímheas don bhliain	234	90	21	345
Dímheas carnach ag an 31 Nollaig 2022	1,794	928	86	2,808
Glansócmhainní ag an 31 Nollaig 2022	**11,148**	**126**	**124**	**11,398**
Glansócmhainní ag an 31 Nollaig 2021	10,042	168	145	10,355

2.2 Banc agus airgead tirim

Is ionann an banc agus airgead tirim agus na hiarmhéideanna a bhí ann ag deireadh na bliana i gcuntas Phámháistir Ginearálta na Roinne.

2.3 Fardail

ag an 31 Nollaig	2022 [a]	2021
	€000	€000
Stáiseanóireacht	—	5
Earraí inchaite TF	—	5
	—	**10**

Nóta [a] Ag tosú in 2022, déantar míreanna ardtoirte agus íseal-luacha a ghearradh go hiomlán sa bhliain agus ní aicmítear iad a thuilleadh mar mhíreanna stoic.

2.4 Réamhíocaíochtaí

ag an 31 Nollaig	2022 €000	2021 €000
An ciste um athghiniúint agus forbairt tuaithe	—	7,705
Athnuachan na mbailte agus na sráidbhailte	—	1,723
An Scéim um Bonneagar Caithimh Aimsire Lasmuigh	296	—
Forbairt leabharlann agus seirbhís chartlainne	—	2,944
Forbairt eacnamaíoch réigiúnach	—	2,946
An Clár um Sheirbhísí Pobail	3,792	1,035
Tacaí tuaithe	2,171	2,450
LEADER – fochlár geilleagair tuaithe	1,012	2,368
Bearta na gcuntas díomhaoin	—	125
Riarachán	77	67
	7,348	**21,363**

2.5 Ioncam fabhraithe

ag an 31 Nollaig		2022 €000	2021 €000
Fo-mhírcheann	**Cur Síos**		
A.5	LEADER – fochlár geilleagair tuaithe	8,083	8,189
A.7	Athghiniúint agus forbairt tuaithe – scéim um bonneagar caithimh aimsire lasmuigh	5,350	1,253
B.8	An Clár um Shíocháin agus Athmhuintearas	17,145	14,926
		30,578	**24,368**

2.6 Iarmhéideanna dochair eile

ag an 31 Nollaig	2022 €000	2021 €000
Scéimeanna na bpasanna taistil	22	17
Tionscnamh bia LEADER	46	—
Tuarastail ar fionraí	—	52
Míreanna dochair eile ar fionraí	1	2
	69	**71**

2.7 Speansais fhabhraithe

ag an 31 Nollaig	2022	2021
	€000	€000
Seirbhísí agus tacaíocht TF	5	7
Fabhruithe clár sainiúil	110	39
Caiteachais riaracháin	18	11
Fabhruithe eile	6	5
	139	**62**

2.8 Iarmhéideanna sochair eile

ag an 31 Nollaig	2022	2021
	€000	€000
Suimeanna atá dlite don Stát		
Cáin ioncaim	221	190
Árachas sóisialach pá-choibhneasa	117	106
Cáin shiarchoinneálach ar sheirbhísí gairmiúla	41	52
Cáin bhreisluacha	212	39
	591	387
Bailte Slachtmhara	449	612
Eile	71	67
	1,111	**1,066**

2.9 Glanmhaoiniú Státchiste

ag an 31 Nollaig	2022	2021
	€000	€000
Barrachas le géilleadh	4,233	41,450
Géilleadh iarchurtha	14,500	16,860
Deontas ón státchiste nár tarraingíodh	(4,230)	(41,441)
Glanmhaoiniú Státchiste	**14,503**	**16,869**
Arna léiriú ag:		
Féichiúnaithe		
Banc agus airgead tirim	15,545	17,864
Iarmhéideanna dochair: fionraí	69	71
	15,614	17,935
Creidiúnaithe		
Iarmhéideanna creidmheasa: fionraí	(1,111)	(1,066)
	(1,111)	(1,066)
	14,503	**16,869**

2.10 Cuntas maoinithe stáit

	Nóta		2022	2021
		€000	€000	€000
Iarmhéid ag an 1 Eanáir			56,034	68,647
Eisíocaíochtaí ón Vóta				
Soláthar meastacháin	Cuntas	352,308		
Géilleadh iarchurtha		(14,500)		
Barrachas le géilleadh	Cuntas	(4,233)		
Glanvóta			333,575	262,870
Caiteachas (airgead tirim) a tabhaíodh in áit eile	1.1		1,916	1,881
Glanchostas an chláir	1		(342,340)	(277,364)
Iarmhéid ag an 31 Nollaig			**49,185**	**56,034**

2.11 Ceangaltais

a) Ceangaltais dhomhanda	**2022**	**2021**
ag an 31 Nollaig	**€000**	**€000**
Earraí agus seirbhísí a sholáthar	156	292
Cláir deontas neamhchaipitil	140,543	109,106
Cláir deontas caipitil	263,290	244,996
Iomlán na gceangaltas is in-fhorfheidhmithe le dlí	**403,989**	**354,394**

b) Cláir deontas neamhchaipitil	**2022**	**2021**
	€000	**€000**
Iarmhéid tosaigh	109,106	106,703
Deontais a íocadh sa bhliain	(182,062)	(163,432)
Ceangaltais deontas nua	213,655	165,835
Iarmhéid deiridh	**140,699**	**109,106**

c) Cláir deontas caipitil	**2022**	**2021**
	€000	**€000**
Iarmhéid tosaigh	244,996	191,548
Deontais a íocadh sa bhliain	(186,868)	(163,815)
Ceangaltais deontas nua	205,162	217,263
Iarmhéid deiridh	**263,290**	**244,996**

2.12 Dliteanais theagmhasacha

Tá an Roinn páirteach I dtrí chás dlí a d'fhéadfadh dliteanais a ghiniúint, ag brath ar thoradh na dlíthíochta.Níl aon chinnteacht ann maidir le méid iarbhír ná uainiú na ndliteanas féideartha.

Nóta 3 Caiteachas Vóta

Anailís ar chaiteachas riaracháin

Rinneadh an caiteachas riaracháin atá leagtha amach thíos a chionroinnt ar fud na gclár, chun costais iomlána cláir a chur i láthair.

				2022	2021
		Soláthar meastachán		Toradh	Toradh
		€000	€000	€000	€000
i	Tuarastail, pá agus liúntais				
	Bunaidh	11,298			
	Forlíontach	150			
			11,448	11,155	10,394
ii	Taisteal agus cothú		410	265	95
iii	Oiliúint agus forbairt agus speanais theagmhasacha		663	420	373
iv	Seirbhísí poist agus teileachumarsáide		82	53	53
v	Trealamh oifige agus seirbhísí TF seachtracha		302	199	205
vi	Costais áitribh oifige		216	85	43
vii	Comhairleoireacht agus athbhreithnithe ar luach ar airgead agus ar pholasaithe		121	120	167
viii	Taighde		101	56	—
			13,343	**12,353**	**11,330**

Difríochtaí suntasacha

Tugann an méid seo a leanas breac-chuntas ar na cúiseanna atá le difríochtaí suntasacha (+/- 25% agus €100,000).

ii Taisteal agus cothú

Soláthar meastacháin €410,000; toradh €265,000

Tharla an t-easnamh caiteachais de €145,000 ar thaisteal agus cothú mar gheall ar an timpeallacht oibre cumaisc agus mar gheall ar úsáid mhéadaithe áiseanna cruinnithe ar líne, rud a d’fhág go raibh costais níos ísle fós sa réimse seo.

iii Oiliúint agus forbairt agus speansais theagmhasacha

Soláthar meastacháin €663,000; toradh €420,000

Ba é tionchar leantach na paindéime ar dheiseanna oiliúna agus forbartha agus ar chostais theagmhasacha ba chúis leis an easnamh caiteachais de €243,000 i gcoibhneas leis an meastachán. Tá cineál athraitheach ag costais athraitheacha agus bhí siad níos lú ná mar a bhíothas ag súil leis.

v Trealamh oifige agus seirbhísí TF seachtracha

Soláthar meastacháin €302,000; toradh €199,000

Bhí an t-easnamh caiteachais de €103,000 i gcoibhneas leis an soláthar meastacháin mar gheall ar chaiteachas a bhí níos lú ná mar a bhíothas ag súil leis ar threalamh oifige agus ar sheirbhísí TF. Tá sé doiligh leibhéal an chaiteachais sna réimsí sin a thuar, go háirithe i bhfianaise thionchar na paindéime ar chumraíochtaí oifige.

vi Costais áitribh oifige

Soláthar meastacháin €216,000; toradh €85,000

Bhí an t-easnamh caiteachais de €131,000 i gcoibhneas leis an soláthar meastacháin mar gheall ar chaiteachas ar áitribh oifige agus ar áiseanna i suíomhanna Bhéal an Átha agus Phointe na Tríonóide araon a bheith níos lú ná mar a bhíothas ag súil leis mar gheall ar mhoilleanna ar uasghráduithe beartaithe.

Clár A Forbairt Tuaithe agus Gnóthaí Réigiúnacha

					2022	2021
			Soláthar meastacháin		**Toradh**	**Toradh**
			€000	**€000**	**€000**	**€000**
A.1	Riarachán – pá					
		Bunaidh	6,543			
		Forlíontach	87			
				6,630	6,895	6,427
A.2	Riarachán–− neamhphá			1,011	715	500
A.3	Coimisiún Forbartha an Iarthair			2,266	2,325	2,150
A.4	Tacaí tuaithe [a]			30,872	34,337	31,928
A.5	LEADER – fochlár geilleagair tuaithe					
		Bunaidh	48,000			
		Forlíontach	4,000			
				52,000	51,984	55,954
A.6	Forbairt eacnamaíoch réigiúnach			3,380	1,902	3,836
A.7	Athghiniúint agus forbairt tuaithe [b]					
		Bunaidh	97,000			
		Géilleadh iarchurtha	11,860			
		Forlíontach	(4,000)			
				104,860	70,367	58,011
A.8	Oileáin			13,183	12,859	10,353
				214,202	**181,384**	**169,159**

Nótaí [a] A.4 – Áirítear le tacaí tuaithe an clár CLÁR, an Scéim Feabhsúcháin Áitiúil (LIS) agus Scéim na Siúlóidí.

[b] A.7 – Is éard atá i gceist le hathghiniúint agus forbairt tuaithe ná an Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe (RRDF), Scéim Athnuachana na mBailte agus na Sráidbhailte (TVRS), agus an Scéim um Bonneagar Caithimh Aimsire Lasmuigh (ORIS).

Difríochtaí suntasacha

Tugann an méid seo a leanas breac-chuntas ar na cúiseanna atá le difríochtaí suntasacha (+/- 5% agus €100,000). Ar an iomlán, bhí an caiteachas i ndáil le Clár A €32.731 milliún níos ísle ná mar a soláthraíodh (ar dtús). Bhí caiteachas riaracháin €56,000 níos airde ná mar a bhíothas ag súil leis agus míníodh é cheana féin. Bhí iarmhéid na difríochta de €32.787 milliún mar gheall ar an méid seo a leanas den chuid is mó:

A.4 Tacaí tuaithe

Soláthar meastacháin €30.872 milliún; toradh €34.337 milliún

Cuireann an fo-mhírcheann seo maoiniú ar fáil do roinnt scéimeanna, lena n-áirítear scéim na siúlóidí, CLÁR agus LIS, chomh maith le roinnt tionscnamh eile a thacaíonn le forbairt tuaithe. Tháinig méadú €3.465 milliún ar chaiteachas i gcomparáid leis an soláthar meastacháin chun cinn den chuid is mó mar gheall ar éileamh breise faoin Scéim Feabhsúcháin Áitiúil a maoiníodh ó choigilteas in áiteanna eile laistigh den vóta.

A.5 LEADER – fochlár geilleagair tuaithe

Soláthar meastacháin €48 milliún; toradh €51.984 milliún

Tháinig méadú €3.984 milliún ar chaiteachas i gcomparáid leis an soláthar meastacháin toisc gur clár ilbhliantúil atá bunaithe ar éileamh é LEADER. Bhí an seachadadh in 2022 níos airde ná na leibhéil a rabhthas ag súil leo de réir mar a bhí an chlárthréimhse ag teacht chun deiridh.

A.6 Forbairt eacnamaíoch réigiúnach

Soláthar meastacháin €3.38 milliún; toradh €1.902 milliún

Ba é ba chúis leis an easnamh caiteachais €1.478 milliún i gcomparáid leis an soláthar measta ná go ndearnadh roinnt tionscadal WiFi4EU a bhí á mbainistiú ag údaráis áitiúla a chur ar ceal, a laghdú nó a mhoilliú mar gheall ar easpa trealaimh. Ní fhéadfadh ceannacháin bheartaithe trealaimh do Phointí Nasctha Leathanbhanda, amhail ballaí dóiteáin agus trealamh líonra gaolmhar, ar aghaidh mar gheall ar ghanntanais trealaimh agus ar roinnt moilleanna maidir le réiteach dearaidh a chomhaontú. Tugadh cistiú €400,000 ar aghaidh ón bhfo-mhírcheann seo freisin le húsáid in 2023.

A.7 Athghiniúint agus forbairt tuaithe

Soláthar meastacháin €108.86 milliún; toradh €70.367 milliún

Ba mar gheall ar choigiltí faoi ghné an Chiste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe (RRDF) den fho-mhírcheann seo a tharla an t-easnamh caiteachais de €38.493 milliún i gcoibhneas leis an soláthar meastacháin. Bhí tionchar ag éifeacht leanúnach phaindéim COVID-19 ar chaiteachas ar thionscadail RRDF. Bhí tionchar ar amlínte, go háirithe maidir le tionscadail a bhí i mbun tógála, ag an éileamh ard ar chonraitheoirí ina dhiaidh sin. Ina theannta sin, tá gá le hathbhreithniú mionsonraithe ar chostais i mórán cásanna de bharr méaduithe ar chostais boilscithe. Baineadh úsáid as an gcoigilteas in áiteanna eile chun seachadadh breise a mhaoiniú faoin gclár Leader, faoin Scéim Feabhsúcháin Áitiúil, faoin gClár um Fheabhsú Pobail agus faoi thacaí do mhuintir na hÚcráine. Tugadh cistiú €12.9 milliún ar aghaidh freisin le húsáid in 2023.

Clár B Forbairt Pobail

				2022	2021
		Soláthar meastacháin		Toradh	Toradh
		€000	€000	€000	€000
B.1	Riarachán – pá				
	Bunaidh	4,679			
	Forlíontach	63			
			4,742	4,222	3,931
B.2	Riarachán–− neamhphá		854	474	430
B.3	Tacaí don earnáil pobail agus dheonach (páirtmhaoinithe ag an gCrannchur Náisiúnta)				
	Bunaidh	18,345			
	Forlíontach	10,000			
			28,345	33,774	17,542
B.4	SICAP, tacaí forbartha áitiúla/réigiúnaí (páirtmhaoinithe ag an gCrannchur Náisiúnta)		51,066	56,064	45,066
B.5	Coistí forbartha pobail áitiúil (tacaíocht)		2,405	2,308	2,399
B.6	Tacaí do phobail faoi mhíbhuntáiste		7,500	7,500	6,500
B.7	Bearta na gcuntas díomhaoin		12,570	12,302	12,481
B.8	An Clár um Shíocháin agus Athmhuintearas		6,967	8,467	6,967
B.9	Sábháilteacht Uisce na hÉireann		1,179	1,389	1,179
B.10	Forbairt leabharlann agus seirbhís chartlainne		7,731	5,398	7,731
B.11	An Clár um Fheabhsú Pobail				8,048
	Soláthar meastacháin	9,501			
	Géilleadh iarchurtha	5,000			
			14,501	24,998	
B.12	An Clár um Sheirbhísí Pobail		48,890	46,670	48,890
B.13	Ciste Cobhsaíochta Covid-19		—	—	10,000
			186,750	**203,566**	**171,164**

Difríochtaí suntasacha

Tugann an méid seo a leanas breac-chuntas ar na cúiseanna atá le difríochtaí suntasacha (+/- 5% agus €100,000). Ar an iomlán, bhí an caiteachas i ndáil le Clár B €26.879 milliún níos airde ná mar a soláthraíodh (ar dtús). Bhí sé sin comhdhéanta d’easnamh caiteachais de €837,000 i ndáil le caiteachas riaracháin, a míníodh roimhe seo, agus méadú €27.716 milliún ar chaiteachas cláir eile. Bhí an caiteachas breise sin mar gheall ar an méid seo a leanas den chuid is mó.

B.3 Tacaí don earnáil phobail agus dheonach

Soláthar meastacháin €18.345 milliún; toradh €33.774 milliún

An méadú ar chaiteachas de €15.429 milliún i gcoibhneas leis an soláthar meastacháin bunaidh, is é is cúis go príomha leis an scéim Tacaíochta Fuinnimh d’eagraíochtaí pobail agus deonacha, a dhírigh ar eagraíochtaí nach bhfuil cumhdaithe ag scéimeanna tacaíochta fuinnimh eile de chuid an rialtais; agus caiteachas €5.5 milliún chun tacaí pobail agus deonacha don Úcráin a mhaoiniú.

B.4 An Clár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail

Soláthar meastacháin €51.066 milliún; toradh €56.064 milliún

Tharla méadú €4.998 milliún ar chaiteachas i gcomparáid leis an soláthar meastacháin mar gheall ar €5 mhilliún breise chun tacaíochtaí SICAP don Úcráin a mhaoiniú.

B.8 An Clár um Shíocháin agus Athmhuintearas

Soláthar meastacháin €6.967 milliún; toradh €8.467 milliún

Tharla méadú €1.5 milliún ar chaiteachas i gcoibhneas leis an soláthar meastacháin mar gheall ar riachtanais chaipitil bhreise SEUPB faoi chlár PEACE IV.

B.9 Sábháilteacht Uisce na hÉireann

Soláthar meastacháin €1.179 milliún; toradh €1.389 milliún

Tharla an méadú €210,000 ar chaiteachas i gcoibhneas leis an soláthar meastacháin mar gheall ar chostais a bhaineann le méadú ar mhóiminteam a thógáil, oiliúint rialachais do chomhaltaí boird agus d’fhostaithe, agus íocaíocht socraíochta aonuaire a ceanglaíodh a íoc in 2022.

B.10 Athnuachan na mbailte agus na sráidbhailte

Soláthar meastacháin €7.731 milliún; toradh €5.398 milliún

Ba é ba chúis leis an easnamh caiteachais €2.333 milliún i gcoibhneas leis an soláthar meastacháin ná go raibh moill ar thionscadail chaipitil nó nár cuireadh tús leo mar gheall ar shaincheisteanna soláthair tógála. Bhí moill ar thionscnaimh ‘Mo Leabharlann Oscailte’ a cheadú mar chúis le toradh a bhí níos ísle ná mar a bhíothas ag súil leis freisin. Úsáideadh €1 mhilliún den choigilt le haghaidh costais mhéadaithe faoi B.8 PEACE. Ina theannta sin, tugadh maoiniú €1.2 milliún ar aghaidh ón réimse sin lena úsáid in 2023.

B.11 An Clár um Fheabhsú Pobail

Soláthar meastacháin €14.501 milliún; toradh €24.998 milliún

Tharla méadú €10.497 milliún ar chaiteachas i gcomparáid leis an soláthar meastacháin mar gheall ar an éileamh suntasach ar Chiste Infheistíochta na Lárionad Pobail agus ar an gCiste Tacaíochta Pobail.

Clár C An tÚdarás Rialála Carthanas

		2022		2021
		Soláthar meastacháin	**Toradh**	**Toradh**
		€000	**€000**	**€000**
C.1	Riarachán – pá	76	37	36
C.2	Riarachán − neamhphá	30	10	7
C.3	An tÚdarás Rialála Carthanas	4,490	4,244	4,084
C.4	An Binse Achomhairc Carthanas	10	—	—
		4,606	**4,291**	**4,127**

Difríochtaí suntasacha

Tugann an méid seo a leanas breac-chuntas ar na cúiseanna atá le difríochtaí suntasacha (+/- 5% agus €100,000).

C.3 An tÚdarás Rialála Carthanas

Soláthar meastacháin €4.49 milliún; toradh €4.244 milliún

Tháinig an t-easnamh caiteachais de €246,000 i gcoibhneas leis an soláthar meastacháin chun cinn mar gheall ar chostais chláir a bhain le pá san Údarás Rialála Carthanas a bheith níos lú ná mar a bhíothas ag súil leis mar gheall ar mhoilleanna leantacha ar earcaíocht.

Nóta 4 Fáltais

4.1 Leithreasaí-i-gcabhair

		2022		2021
		Measta	**Réadaithe**	**Réadaithe**
		€000	**€000**	**€000**
1	Ranníocaíochtaí ilghnéitheacha	100	5,375	36,734
2	LEADER – fochlár geilleagair tuaithe	33,200	32,577	31,278
3	An Clár um Shíocháin agus Athmhuintearas	3,000	4,978	690
4	Cuntais dhíomhaoine – caiteachas cláir	12,570	12,302	12,481
5	An Clár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail	4,000	—	—
6	Fáltais ó ranníocaíochtaí breise aoisliúntais ar luach saothair seirbhíse poiblí	380	435	397
Iomlán		**53,250**	**55,667**	**81,580**

Difríochtaí suntasacha

Tugann an méid seo a leanas breac-chuntas ar na cúiseanna atá le difríochtaí suntasacha (+/- 5% agus €100,000).

1 Ranníocaíochtaí ilghnéitheacha

Meastachán €100,000; réadaithe €5.375 milliún

Is iad seo a leanas na cúiseanna leis na fáltais bharrachais €5.275 milliún le haghaidh 2022:

a) Forchúiteamh an mhaoinithe tionscadail faoin Scéim um Bonneagar Caitheamh Aimsire Lasmuigh, ó Chomhairle Contae Mhaigh Eo, dar luach €1.253 milliún, de bhun thorthaí na hiniúchóireachta agus na cigireachta in 2021. Ní rabhthas cinnte go bhfabhródh an maoiniú seo tráth a bhí an meastachán á ullmhú.

b) Forchúiteamh €3.412 milliún ó údaráis áitiúla faoi raon beart faoi Scéim Athnuachana na mBailte agus na Sráidbhailte toisc nárbh fhéidir oibreacha a chur i gcrích laistigh de sprioc-amanna na scéime agus gur cuireadh ar ais an maoiniú a réamhíocadh, mar ba ghá. Ba é Sráid-dreacha Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte an príomhbheart a ndearnadh €2.651 milliún a fhorchúiteamh ina leith. Nuair a bhí an meastachán á ullmhú, bhíothas ag súil go gcaithfeadh na scéimeanna sin na suimeanna íoctha ina n-iomláine.

c) Baineann an difríocht eile de €610,000 le forchúitimh níos lú den chineál céanna ó raon scéimeanna deontais nach rabhthas ag súil leo tráth ullmhú an mheastacháin a, lena n-áirítear ORIS (€306,000), an Scéim Feabhsúcháin Áitiúil (€150,000) agus Áineas Tuaithe (€50,000). Forchúitíodh €3.412 milliún ó údaráis áitiúla faoi raon beart faoin Scéim Athnuachana na mBailte agus na Sráidbhailte toisc nárbh fhéidir oibreacha a chur i gcrích laistigh de sprioc-amanna na scéime agus gur cuireadh ar ais an maoiniú a réamhíocadh, mar ba ghá. Ba é Sráid-dreacha Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte an príomhbheart a ndearnadh €2.651 milliún a aisíoc ina leith. Nuair a bhí an meastachán á ullmhú, bhíothas ag súil go gcaithfeadh na scéimeanna sin na suimeanna íoctha ina n-iomláine.

3 An Clár um Shíocháin agus Athmhuintearas

Meastachán €3 mhilliún; réadaithe €4.978 milliún

Tá an méadú €1.978 milliún mar gheall ar fháltais a rabhthas ag súil leo in 2021 gan a bheith eisithe go dtí 2022.

5 An Clár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail

Meastachán €4 mhilliún; réadaithe €nialas

Feidhmíonn an Roinn seo clár ar a dtugtar an Clár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail atá incháilithe do mhaoiniú ó Chiste Sóisialta na hEorpa (CSE).

Formheasadh maoiniú iomlán €40 milliún ó CSE. As sin, fuair RFTP €36 mhilliún in 2021, agus íocfar an €4 mhilliún atá fágtha tar éis don Choimisiún Eorpach iniúchadh a dhéanamh ar an gclár.

Chuir an Roinn Breisoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta, arb í an t-údarás bainistíochta do CSE í, in iúl ar dtús go bhfaigheadh an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail an tsuim atá fágtha in 2022. Áiríodh é i bpróifíl leithreasaí-i-gcabhair an Vóta ar an mbonn sin. Ina dhiaidh sin, chuir an Roinn Breisoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta in iúl nach bhfaighfí í in 2022, toisc nach mbeadh an próiseas iniúchóireachta críochnaithe faoin am sin.

4.2 Fáltais bhreise is iníoctha leis an Státchiste

	2022	2021
	€000	€000
Iarmhéid ag an 1 Eanáir	16	7
Géilleadh deonach tuarastal Airí	16	16
A aistríodh chuig an Státchiste	(16)	(7)
Iarmhéid ag an 31 Nollaig	**16**	**16**

Nóta 5 Soláthar Foirne agus Luach Saothair

5.1 Líon na bhfostaithe

Coibhéisí lánaimseartha ag deireadh na bliana	2022	2021
Roinn	172	166
Gníomhaireachtaí [a]	80	76
Iomlán	**252**	**242**

Nóta [a] Áirítear soláthar foirne na ngníomhaireachtaí seo a leanas: an tÚdarás Rialála Carthanas, Coimisiún Forbartha an Iarthair agus Sábháilteacht Uisce na hÉireann.

5.2 Pá

Luach saothair fhoireann na Roinne

	2022	2021
	€000	€000
Pá	10,212	9,557
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	126	110
Ragobair	23	20
ÁSPC an Fhostóra	794	707
Pá iomlán	**11,155**	**10,394**

Nóta [a] Dáiltear an figiúr iomlán pá thar fho-mhírchinn A.1, B.1 agus C.1.

Luach saothair na foirne gníomhaireachta

	2022	2021
	€000	€000
Pá	4,541	4,074
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	25	31
Ragobair	—	—
ÁSPC an Fhostóra	458	877
Pá iomlán	**5,024**	**4.982**

Nóta [a] Dáiltear an figiúr iomlán pá thar fho-mhírchinn A.3, B.9 agus C.3.

5.3 Liúntais agus íocaíochtaí ragoibre

	Líon na bhfaighteoirí	Faighteoirí a fuair €10,000 nó níos mó	An íocaíocht aonair is airde	
			2022	2021
			€	€
Foireann na Roinne				
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	8	1	24,941	22,002
Ragobair	5	1	20,682	16,828
Luach saothair breise i níos mó ná catagóir amháin	1	1	25,682	22,444

	Líon na bhfaighteoirí	Faighteoirí a fuair €10,000 nó níos mó	An íocaíocht aonair is airde	
			2022	2021
			€	€
Foireann Gníomhaireachta				
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	2	2	14,040	13,630
Ragobair	—	—	—	—
Luach saothair breise i níos mó ná catagóir amháin	—	—	—	—

5.4 Ró-íocaíochtaí párolla

ag an 31 Nollaig	Líon na bhfaighteoirí	2022	2021
		€	€
Ró-íocaíochtaí	13	12,313	9,967

Cuireadh pleananna téarnaimh i bhfeidhm le haghaidh gach ró-íocaíochta a tharla in 2022.

5.5 Bandaí pá fhostaithe na Roinne

Líon na bhfostaithe de chuid na Roinne ar thit a sochair iomlána fostaithe (lena n-áirítear bunphá, liúntais, ragobair; gan ÁSPC fostóra, costais phinsin fostóra a áireamh) don bhliain airgeadais idir €20,000 agus €59,999 agus laistigh de gach banda de €10,000 ó €60,000 aníos, tá sé mar a leanas.

Bandaí pá (€)		Líon na bhfostaithe	
Ó	**Go**	**2022**	**2021**
20,000	59,999	113	113
60,000	69,999	22	18
70,000	79,999	13	12
80,000	89,999	15	14
90,000	99,999	8	4
100,000	109,999	2	6
110,000	119,999	7	2
120,000	129,999	—	—
130,000	139,999	1	—
140,000	149,999	1	1
150,000	159,999	1	1
160,000	169,999	1	—
170,000	179,999	—	—
180,000	189,999	—	—
190,000	199,999	—	1

5.6 Luach saothair agus sochair an Oifigigh Cuntasaíochta

Seo a leanas luach saothair na nOifigeach Cuntasaíochta don bhliain airgeadais

	2022	2021
	€000	**€000**
Kevin McCarthy	14,755	190,349
Mary Hurley	145,539	—
	160,294	**190,349**

Níl luach na sochar scoir a tuilleadh sa tréimhse áirithe thuas. Tá an bheirt Oifigeach Cuntasaíochta ina gcomhaltaí de scéim aoisliúntais roimh 1995 do státseirbhísigh bhunaithe agus ní théann a dteidlíochtaí i leith sochair scoir thar théarmaí na scéime pinsin sin.

Nóta 6 Ilghnéitheach

6.1 Maoiniú ón gCrannchur Náisiúnta

		2022	2022	2021
		Meastachán	Toradh	Toradh
Fo-mhírcheann	Cur Síos	€000	€000	€000
B.3	Tacaí don earnáil phobail agus dheonach (páirtmhaoinithe ag an gCrannchur Náisiúnta) [a]	14,528	14,902	10,848
B.4	SICAP, tacaí forbartha áitiúla/réigiúnaí (páirtmhaoinithe ag an gCrannchur Náisiúnta) [a]	2,797	2,890	2,733
		17,325	**17,792**	**13,581**

Nóta [a] Is iad na scéimeanna atá páirtmhaoinithe ag maoiniú ón gCrannchur Náisiúnta laistigh d'fho-mhírcheann B.3 ná an Scéim chun Tacú le hEagraíochtaí Náisiúnta agus an Scéim um Fholáireamh do Dhaoine Scothaosta. Ba é €5.371 milliún, €7.942 milliún agus €1.589 milliún faoi seach an toradh iomlán dóibh sin in 2022. Tá an Scéim um Fholáireamh do Dhaoine Scothaosta á páirtmhaoiniú freisin ag Ciste na gCuntas Díomhaoin, i bhfianaise leibhéal an éilimh ar an scéim, agus áirítear sa toradh do 2021 agus 2022 €3 mhilliún atá á mhaoiniú trí Chiste na gCuntas Díomhaoin, agus tá an chuid eile (i.e., €1.589 milliún in 2022) á páirtmhaoiniú ag an gCrannchur Náisiúnta.

Úsáidtear na deontais atá páirtmhaoinithe ag an gCrannchur Náisiúnta laistigh d'fho-mhírcheann B.4 le haghaidh obair nó tionscadail atá lasmuigh den Chlár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail de chuid na Roinne ach laistigh dá héiteas, agus díriú á leagan ar eagraíochtaí a sholáthraíonn tacaí dóibhsean atá faoi mhíbhuntáiste.

6.2 Maoiniú AE [a]

Áirítear sa toradh a léirítear i bhFo-mhírchinn A.5 agus B.8 íocaíochtaí i leith gníomhaíochtaí arna gcómhaoiniú ag an gCiste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe agus ag Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa faoi seach. Seo a leanas meastacháin ar mhaoiniú AE agus ar thorthaí iarbhír, bunaithe ar chaiteachas agus ar rátaí cómhaoinithe:

Fo-mhírcheann	**Cur Síos**	**2022 Meastachán €000**	**2022 Toradh €000**	**2021 Toradh €000**
A.5	LEADER - Fochlár geilleagair tuaithe	33,200	32,528	33,193
B.8	An Clár um Shíocháin agus Athmhuintearas	6,967	8,467	6,967
		40,167	**40,995**	**40,160**

Nóta [a] Tá 62.8% agus 85% faoi seach á gcómhaoiniú ag AE ar íocaíochtaí a dhéantar faoi A.5 agus B.8.

6.3 Íocaíochtaí le Pobal

Déanann Pobal roinnt clár deontais a riar nó tacaíonn sé leo thar ceann na Roinne. D'aistrigh an Roinn suimeanna ar fiú €92.515 milliún san iomlán iad in 2022 chun tacú leis na cláir sin mar atá leagtha amach thíos.

Fo-mhírcheann	Cur Síos	2022 Toradh €000	2021 Toradh €000
A.4	Tacaí tuaithe	1,665	1,450
A.5	LEADER – fochlár geilleagair tuaithe	834	1,698
A.6	Forbairt Eacnamaíoch Réigiúnach	750	—
B.3	Tacaí don earnáil phobail agus dheonach (páirtmhaoinithe ag an gCrannchur Náisiúnta)	19,528	9,059
B.4	SICAP, tacaí forbartha réigiúnaí áitiúla (páirtmhaoinithe ag an gCrannchur Náisiúnta)	1,798	1,500
B.5	Coistí forbartha pobail áitiúil (tacaíocht)	—	107
B.6	Tacaí do phobail faoi mhíbhuntáiste	1,236	1,000
B.7	Bearta na gcuntas díomhaoin	5,098	3,939
B.11	An Clár um Fheabhsú Pobail	14,936	—
B.12	An Clár um Sheirbhísí Pobail	46,670	48,890
B.13	Ciste Cobhsaíochta Covid-19	—	4,500
	Iomlán [a]	**92,515**	**72,143**

Nóta [a] Shainaithin POBAL méideanna ar fiú €22.843 milliún san iomlán iad agus atá fós gan chaitheamh i ndáil le híocaíochtaí 2022 (€6.86 milliún in 2021). De réir chiorclán 13/2014, cuirtear aon iarmhéideanna den sórt sin san áireamh agus íocaíochtaí á ndéanamh ina dhiaidh sin le Pobal. Baineann an méadú in 2022 le hiarmhéideanna ar láimh mar gheall ar riar dhá scéim nua in 2022, Scéim Tacaíochta Fuinnimh na hEarnála Pobail & Deonaí lenar cuireadh €10 milliún ar fáil chun deontais a éascú d'eagraíochtaí maidir le costais fuinnimh mhéadaithe in 2022 (laistigh d'fho-mhírcheann B.3 Tacaí don Earnáil Phobail agus Dheonach), agus Ciste Infheistíochta na Lárionad Pobail (laistigh d'fho-mhírcheann B.11 An Clár um Fheabhsú Pobail) a d'fhormheas íocaíochtaí deontais in 2022. Baineann na hiarmhéideanna atá idir lámha sna réimsí sin le méid na n-íocaíochtaí atá le déanamh go déanach sa bhliain, agus roinnt moilleanna ag tarlú.

6.4 Géilleadh iarchurtha

Is éard atá i gceist le géilleadh iarchurtha coigilteas €14.5 milliún i gcaiteachas caipitil in 2022 sna fo-mhírchinn seo a leanas a tugadh ar aghaidh go dtí an bhliain 2023.

		€000
Cur síos ar an bhfo-mhírcheann:		
A.6	Forbairt eacnamaíoch réigiúnach	400
A.7	Athghiniúint agus forbairt tuaithe	12,900
B.10	Athnuachan na mbailte agus na sráidbhailte	1,200
		14,500

Aguisín A Cuntais na gcomhlachtaí atá faoi choimirce na Roinne Forbartha Tuaithe agus Pobail

Liostaítear sa tábla seo a leanas na comhlachtaí agus na cistí atá faoi choimirce na Roinne agus a bhfuil dualgas ar an Roinn a ráitis airgeadais a chur i láthair. Léirítear ann, amhail an dáta ar ar síníodh an cuntas, an tréimhse lena mbaineann na ráitis airgeadais iniúchta dheireanacha agus an dáta a cuireadh faoi bhráid an Oireachtais iad.

Comhlacht	An tréimhse chuntasaíocht a dheireanach	Dáta na tuarascála iniúchóireachta	An dáta a fuair an Roinn í	An dáta a cuireadh faoi bhráid an Oireachtais í
Pobal	2021	30 Lúnasa 2022	18 Samhain 2022	25 Samhain 2022
An tÚdarás Rialála Carthanas	2021	23 Bealtaine 2022	23 Bealtaine 2022	1 Meitheamh 2022
Coimisiún Forbartha an Iarthair	2021	22 Nollaig 2022	16 Eanáir 2023	21 Márta 2023
Sábháilteacht Uisce na hÉireann	2021	20 Nollaig 2022	21 Nollaig 2022	2 Feabhra 2023